

مخبر

اقتصادی، اجتماعی، فلسفی، تاریخی، ادبی مجموعہ

شیدیلک آیدہ بر نضر اولتور

مضامین

- هندستانک استقلال مجاہدہ لری «صاحبہ» یوسف ضیا
اسلام «فلسفہ و علوم» مصطفیٰ شکیب
ملوکی طیفلر «ہاتاسونک تزدندہ تخیلات» قمریہ حبیبی
عجراق عشق سجودہ کلدم، حضرت نبی عشقہ سمیر جمال اورہ نوس
سلجوقیلرک اقراضی زمانندہ، قونیہ علمی ضیا
ابن خلدون دہ اجتماعیات ضیاء الدینہ فخری
ہیا کل الور «ترجمہ در» شیخ شہاب الدینہ مقبول سہروردی
سہروردینک فلسفہ سی «مکاشفہ طریق» یوسف ضیا
سجیہ و ذکا اورفلی کھمور
تورک متصوفلری (مرید زادہ مصطفیٰ عجری آغا) طاہر عربی
حی بن یقظان «ابن طفیل» رشید

شیخ سهروردینک فلسفه‌سی

کجن صابیلرده شهاب‌الدین سهروردینک حیاتی یازدق . کنج یاشنده وجودنی افکا
ایدن بوجوشقون فیلسوفک حیاتنده کی غریبه‌لری یازارکن اونک فلسفه‌سنگده اویله آله
آووجه صیغمايان طاشقینلقلر عرض ایتدیکنی سویله مشدک .
فی الحقیقه راحت دورامایه جق برخلقته یارادیلان بوفیلسوف، دها کنج یاشنده ایکن
اوزمانک اک مهم وقوتلی ایکی بیوک فکر جریانه ، کلامیه و مشائیه سیستملرینه ، هجوم
ایتمک باشلامش وبوایکی مسلکک انسانده کی حسن تدقیق و تجسسی تطمین ایدمه جکنی،
بزه حقایق اشیایی بیلدیرمک ایچون بونلرک کیتدیکی یولک کافی اولامایاجغنی ایلری سورهرک
یکی بریولدن یورومک ایچون عمیق تفکراته وزهدی ریاضاته دالمشدر . سهروردینک
عقل ونقل طریقلرینی برطرف ایدهرک یورومک ایسته‌دیکی بو یولک مکاشفه طریق اولدیغنی
دها حیاتی تدقیق ایدرکن آکلامشدق . آنجق مشارالیهک فلسفه‌سند محور دوران اولان
کشف وحدس طریق بر زمانلر قدیم فیلسوفلرجه اهمیتله نظر دقته آلمش اولدیغنی کی
عصر حاضر فلسفه‌سندده « حسی حدس » ساحه‌سند قیمتلی بر فلسفه سیستمی وجوده
کترلایکندن بوکون سهروردینک مکاشفه طریق بیوک برعلاقه او یاندر ایلله جک بر موقعده دره
چونکه بو طریق اک قدیم والیکی ایکی بیوک واورثینال سیستمک اینجه لکترینی احتوا ایدره
بونکه برابر سویله یهلم که شیخ، افلاطونی بومسلکده کنديسنه رئیس وامام عد ایتدیکی حالده
افلاطونک واونی تعقیب ایدن فیلسوفلرک « عقلی حدس » اصوللری سهروردینک مکاشفه‌سندن
چوق باشقه شیدر . فی الحقیقه سهروردینک فلسفه‌سی افلاطونک ایدمه آلزیمی (افتکاریه‌سی) ایله
باشلار واونک را آلزیمه (حقیقه‌سنه) استناء ایدر . فقط کوروله جکی وجهله هرایکیسندن آیری
برمرتیی واردر . چونکه سهروردی افلاطون کی مثل افکارک خارجاً موجود اولدیغنی قبول
ایدهرک اشیایی ظلدن عبارت عدا یمه مشدر . اوکا کوره مثال ایله اشیا ، نور وظلمت کله لریله
افاده ایدیلیر . نور ایله ظلمت آراسنده ایسه وجود فرقی دکل درجه فرقی واردر . بناءً علیه
اصولنده واساسلرنده یکدیگرندن فرقلی اولان بو ایکی سیستمک ماهیه بر اولدیغنی ظن ایتمک
(بارون قاراداوو کی) - وغرو اولاماز . نو افلاطونیلرله سهروردی آره‌سند بوندن
داها صیقی برمناسبت کورولمکده دره . چونکه بونلرک طریق عقلی اولمقدن زیاده حسی دره

نتکیم جذبه ، وجد حاله قیمت و یرمه‌لری بونقطه‌نک ایضاحی ایچون کافیدر. شوفر ق ایله که
فلونه کوره حال وجدده حقایق بر أمر وجدانی اولارق تیلر ایتدیکی حالده سهروردی به
کوره امور عینیه و ماهیات اشیا حال وجدده روحك عالم افلاکده منقوش اولان معانی به
یو کسلمه‌سی صورتیه حصول بولور . بونلر هر ایکسی رموز نظریه‌سنده شایان دقت بر
صورتده برله شیرلر .

سهروردی نو افلاطونیلکک بر چوق اساسلرینی اسلامیه کوره تعدیل ایتشدیر .
مثلاً فعالیت الهیه‌نک ایلک متعلق نقصان اصلی اولاماز . بناءً علیه کونشدن ضیانک
انتشاری کبی احدثن ابن و بونلردن هیچ برشیئی ضایع اولمقسزین روح ؛ صوکر اشیا
و ممکنات ظهور ایدر، نظریه‌سی عینی افاده ایله یالکیز ابن یرینه عقل، روح یرینه نفس
افلاک و ممکنات کلمه‌لرینی قولالانارق قبول ایدر و مشائییه‌نک عقول عشره‌سی رد ایدر .
بو نظریه‌بی ایضاح ایتک ایچون اونک غایت بسیط بر قاعده‌سی وارددر: امکان اشرف قاعده
اشرافیه‌سی... نو فلاتونیلره کوره الهام ، وحی کبی حادثه‌لر، داخلی حادثه‌لردر. سهروردی
بونقطه‌ده آریلیر و بوفر ق مهمدر . بونکله برابر سهروردی برته‌توزوف در یعنی فلسفی
مکاشفه‌بی پیغمبرلره خاص اولان الهام ، وحی ، رؤیا حادثه‌لریله قاریشدیرر و فلسفه‌نک
بونلرله قائم اولدیغنه کنديسنده الهاملر کلدیکنه قاعددر . تکرار ایدم که اونک ایچون
مکاشفه یالکیز وجدانی برصدا دن عبارت دکلددر. آرا ده افلاک و عالم مثالك رولی وارددر .
بوعتبار ایله برغسونک لساننده یکانه فلسفه واسطه‌سی اولان « حسی حدس » ایله بوراده
موضوع بحث اولان مکاشفه آراسنده شایان قید فرقلر کورولیور . شو جهتی ممنونیتله
سویله‌یه‌یلیرز که بو کون برغسون حدسه نه درجه قیمت عطف ایتمش ایسه بر زمان شیخ
سهروردی عین موضوعه عین همیتی و یرمشددر. بو کونکی علمک استقامته نظراً بونظریه‌دن
نه درجه‌یه قدر فوائد استحصال ایدلش ایسه اوزمانکی وضعیه کوره کیفیت شیمدیکندن
آشاغی قالمامشددر . بالخاصه صوک زمانلرده آلمان شتاینه‌رك نظرند « حسی حدس »
بستون و حتی سهروردی طرزنده (فلسفی - دینی) بر قیمت قازانمشددر . رؤیا ، بر
سام ، وجد ، استغراق حاللرند ائده ایدیلن مشاهداته فلسفی بر قیمت و یرمکه موفق اولان
شتاینه‌رك بو کونکی مساعیسی بزه سهروردی بی خاطر لایمقدمه‌در . خلاصه سهروردینک
پلوتن و افلاطونه نسبتی شتاینه‌رك برغسون و شلینگه نسبتیه بکزمه‌مکده‌در . بو سوزلرمله

سهروردینک یالکز اسکندریه و یونان فلسفه‌سندن ملهم اولدیفنی سویله مک ایسته‌م چونکه بالخاصه شرقک ایچندن فیشقیران فیاض منابعنک سهروردی اوزرنده تأثیری بیوکدر. تصوفک و سیمیا کرلکک بیوک تأثیری اولدیفنی کبی. عین زمانده سهروردی شرق منابعندن اولق اوزره زردشتک دینی‌ده تدقیق ایتمیشدر. نور و ظلمتدن دائمی بحث ایدن سهروردی، کتابلرنده برچوق تعبیرلرینی ژردشتک «زند آوستا» نامنده کی کتابندن آلمیشدر. فقط سهروردی لساننده نور و ظلمت ایکی مستقل وارلق افاده ایتمز. بری دیگرینه میال و ظلمت نوره عاشقدر، ظلمت نوره یوکسلدکجه کثافتندن قورتولور. زردشده ایسه نور و ظلمت حال مجادله‌ده‌در. بونلر ایکیسی‌ده انسانی سوق و اداره ایدرلر و ماهیه فرقلیدرلر. بویله ایکن سهروردی زردشتی حقیقه مطلع اولان آبا ی فلاسفه‌دن عد ایتمکده، اونک نور و ظلمت دیدیکی شیلری ایکی آری مبدأ صورتنده آکلاماملیدر و ظلمت ایله نوری ایکی اله صورتنده قبول ایدنلر مجوسیلردر، فکرنده اصرار ایتمکده‌در.

سهروردینک فلسفه‌سنه کیررکن شو عرض ایتدیکم عمومی نظره احتیاج اولدیفنی کبی برده اشراقیه فلسفه‌سنک مشائیه، کلامیه، و صوفیه ایله بولوم یرلرینی کورمک لازم ایدی. بو خصوص ایلری‌ده مستقل بر مقاله ایله تفصیل ایدمک اوزره شیمدیلک مجموعه‌نک برنجی صایبسنده بو نقطه‌لره اشارت ایتدیکم خیاطر لایمقله اکتفا ایده‌جکم.

سهروردینک فلسفه‌سنی یازارکن اونک افکار و نظریاتی اوچ قسمده عرض ایتمک ایستیورم.

«مکاشفه طریقی» نامی آئنده باشلایان برنجی قسمده شومسئله‌لری ایضاحه چالیشه‌جغم: فلسفه بر حقیقت واحده‌در. بیوک فیلسوفلر هب بو حقیقی ترنم ایتمشلردر، دنیا حقایق فلسفیه صاحب بر فیلسوفدن هیچ بر زمان خالی قالماز و بونلره قطب دنیایر. قطب اولان ذات، عالم افلاک ایله مناسبت تامه حالده‌در. عالم افلاک، حادثات عالم اوزرنده متصرفدر. هورقلیا و جابلقا بلده‌لری، الهام، رؤیا و وحی، نبوت نظریه‌لری مثل افلاطون، مثل معلقه، عالم مثال و رب النوع مسئله‌لری، دساتیر دینی‌نک رموزدن عبارت اولدیفنی، مهدی مسئله‌سی و الخ.

ایکنجی قسم، نظری فلسفه مسئله‌لرینی احتوا ایده‌جکدر: جسم، روح، اوچ عالم، جهات عقلیه، مشائیه منطقنک خطالری، مقولات مسئله‌لری و الخ.

اوچنچی قسمده الیهیات وانوار مسئله‌لرینه کچکجر . الله نورالانواردر ، مختار دکلر موجبدر . امکان اشرف قاعده‌سی ، علت ومعلول مسئله‌سی ، قدم عالم . عالمده متصرف عقول وافلاک دکادر ، حادثاتک سبیلری افلاکدر ، افلاکک حرکاتی ارادیدر ، حادثات نامتناهیدر ، حوادثک استعدادلری مسئله‌سی ، صفات الهیه عین ذاتدر ، هرشی خیردر . شر یوقدر . حیاندن مقصد جوهر عقلینک کالیدر . اولومدن صوکر واخل . بوبخترک هربری اوزرند . اصرار ایده جک دکلم . چونکه اوتقدیرده یازی مقاله حالندن چیقاجقدر . بونک اوزرند . مؤلفک کندی لسانیه واونک تعیراتیه بر فکر ویرمک . ایشته بوراده مقصد بودر . نتکیم مؤلفک قدرته داها ای نفوذ ایتک ایچون آثارندن وائرلرینک اسلوب واصولندن ده بحث لازمدی ، اونک داها کنج یاشنده برچوق آثار یازدیغنی و آلتمش قدر مؤلفاتی بولوندیغنی نظردقته آلیرسق مجموعه‌نک محلی اولمایان برایشه کیرمش اولورز یالکنز هیاکل نور نامنده کی اثر هم مختصر ، هم مفید بر اثر فلسفی اولدیغنی ایچون اونک صورت مترجمه‌سی ، فلسفه‌سی داها یاقیندن آکلامق ایچون یوقاریه قوبدق ، آثار سائر سنده کی آنا فکر لرینی ده اشاعیده کوره بیله جکنر .

۱

سهروردینک مکاشفه طریق

شیخ شهاب الدین مقتول سهروردینک فلسفه‌سند . مبدأ حرکت ، اصول مکاشفه در [۱].

[۱] سهروردی لسانده مکاشفه ، اکثریا فلسفه ذوقیه تعیریه افاده ایدلمکده در . فلسفه ذوقیه‌نک مقابلی « فلسفه بحثیه » در . بحث ، مناقشات فکریه ایله حقیقی آرامق استقصا ایتک معناسنده در . منطقده بحث بر حکمی ادله‌سی ایله اثبات ایتک دیهدر . بریسی ایله بحث ایتک حقیقی اظهار ایچون اثباتی طلب ایتکدر . مباحثه ده بورادن کلیر ، کوریلورکه فکر ونظر طریقیه یاپیلان فلسفه‌یه بر تعیر مخصوص ویرمک ایجاب ایتدیکی زمان فلسفه بحثیه دیمک لازمدر . سروردی ، کندی فلسفه‌سنه مقابل اولان طریقه « فلسفه بحثیه » نامی ویردیکی ایچون بزده بو تعیری قوللا ناجفزه بو تعیر ، مشائیه ، کلامیه کی ضد مسلکری ده ایچنه آلمقده وبالعموم فکر ونظر طریقتنی محاکمه واستدلال صورتلریله یاپیلان تحریاتی احاطه ایتکده در .

فلسفه ذوقیه تعیری بحث مقابلی اولدیغنه نظراً حدس ومکاشفه طریقیه آله ایدیلن علومی ، الهاملری ، رموز واسراری احاطه وافاده ایدر . ذوق ، معلوم اولدیغنی اوزره بر شیتک طادینی ادراک دیمک ایکن علم یقین حصوله کترین هر تجربه‌یه تعیم ایدلمشدر . بر شیتی ذائقه ایله احساس درجه‌سنده کالیه ادراک ایتک ، بالذات ایچنده تجربه ایتک علملرک اک کاملی یقین افاده ایدنی

اوکا کوره بتون تفکرات مکاشفه‌به استناد ایدر . عقل طریق ، انسانی حقیقه ایصال ایدمه من ، حقیقت بالذات یا شامقله ادراک ایدلیر . بوندن دولایی عقل ونظر طریقله حرکت ایدن فلسوفلر چوق خطا ایتمشلر وداثما بربریه اختلاف حالنده قالمشلردر که بوخطا و اختلافات « آرسطو » دن باشلار . حالبوکه حقیقه مکاشفه اساسندن کیدنلر یکدیگریله اختلاف ایتمورلر . بونلر اساسلرده متحددرلر . اوت ، یالکز افاده نقطه نظرندن یکدیگرنندن فرقلی بیاناتده بولونوزلر ، آنجق ظاهرده کورولن بو اختلاف شکه عاودر . وفلسوفلرک اعتیادلری سوقیله تصریح وتبصیر خصوصلرندن نشئت ایتمشدر .

اساساً حقیقته اختلاف ایتک ممکن دکدر . زیرا حقیقت دکیشمز . او ، هر زمان ایچون موجوددر وبردر . فلسفه ، ایشته بو حقیقت موحوده در . مصرده هرمس الهرامسه ، عجمده فریسا ، بز رجهر ، جاماسب ؛ یونانده فیثاغورث ، امپ ، دوقلس ، افلاطون هپ او حقیقی نرم ایتمشلردر .

بناء علیه فلسفه شو ویابوزمانده باشلامشدر اوندن اول یوقدی دنیاه من . زیرا بو عالم اصلاً حکمت وفلسفه دن و آئنده حجج وینات بولونمق صورتیه فلسفه بیلن برزاندن هیچ یز زمان خالی قالمامشدر . اونی هر زمانده محافظه ایدن بر صاحب ، بر فیلسوف بولور . بونلر ، الله عز وجل یولنه سلوک ایدن ذواتدر که امام ورئیسلی صاحب الاید والنور اولان « افلاطون » در .

افلاطونندن اول کلن هموم فلسوفلرک پدری (هرمس) ک زمانندن افلاطون زمانه قدر کچن بتون بیوک فیلسوفلر حقیقی ذوقاً بیلورلردی . فلسفه ده ذاتاً بونلرک ذوقندن عبارتدر [۱] . شیخ دییورکه بنم علم انواردن بیان ایتدیکم وبوعلمه ایتا ایتدیردیکم

اولدیی ، اسرار ورموز ایسه بالذات ایچندن یا شامقله ادراک ایدیه بیلدیکی ایچون بوتون بونلره « علوم ذوقیه » عنوانی ویرلمشدر . سهروردی ذوق ویا کشف مفهومی بزه ایضاح ایتمور . کشف نصل اولور ، قیمتی نه در ، ذوقاً ادراکک ماهیت علمیه سی نه در . بوجتهلر ، جای مناقشه کوروله مشدر . او ، بونلرک قیمت واهمیئی اولی اولارق قبول ایدیور فقط افاده لرندن آ کلاشیلیورکه اونلرک لساننده کشف ، معانی غیبیه ، امور حقیقیه و ماهیات اشیا به بالذات مطلع اولمقددر . حالبوکه مخالف طرف بونک قیمت علمیه سی قبول ایتمورلر ، بویالکز صاحبنه علم افاده ایدر ، قیمت افاقیه سی یوقدر دییورلر . شوقدرکه سهروردی به کوره بونلری آ کلامق تربیه نفسیه ، ریاضات ومجاهدیه احتیاج وازدر .

[۱] قارئلریمه شوجهتی عرض ایدیم که شیخ سهروردی قدیم فیلسوفلرک مستلک فلسفینی حقیقه یوردیی بو حکملری هپ ذوقاً ویرمشدر . اگر اونلرک افکار وآثارینی تدقیق ایتسه ایدی امیم که چوق مشکل موقعده قالا جقدی .

هر شیئی بکا فکر و نظر طریقیه دکل باشقه صورتیه کلدی . صوکر ابن بونلر اوزرینه دلیل و حجت آرادم، اودرجه که اکر حجت کتیرمکدن طریق نظر منقطع اولسه ایدی ینه بی بومسئله لرده شک و شبهه به دوشوره جک هیچ برمشکک موضوع بحث اولامازدی. کذا بونلری اوقویاجق اولانلره هیچ اولمازسه بارق الهی کلمش اولمالیدر . بارق الهینک ورودی انسانده ملکه حصوله کتیرر. فقط بارق الهی کلمش اولمایانلر بزم فلسفه مزدن و علم انواردن اصلا متفع اولامازلر. بونلر، مشائیه طریقینه سلوک ایتسونلر، بوطریق، بحث و نظرا بچون محکم در. بزم مباحث و قواعد اشراقیه مز ایسه بسبتون باشقه در واونلرله سوزمز بوقدر . زیرا اصوللر و مأخذلر آیریدر. بزم ایشمز سوانح نوریه اولمقسزین منتظم اولماز. حتی اشراقیونه اصولنده برشک کلیرسه بونلر سوانح نوریه و انخلاع کبی مختلف یوللرله شکلرینی ازاله ایدرلر. بز محسوساتی مشاهده و محسوساتک بعض احوالی تیقن ایتدکدن صوکر ابن بونلر اوزرینه مثلاً هیئت و سائر علوم طبیعی بی بنا ایدرز. کذا روحانیاتدن بعض شیلر مشاهده ایدرز، صوکر علوم الهیه و اسرار ربانیه بی بونک اوزرینه بنا ایدرز. بواصوله مالک اولمایانلر، اساسات فلسفه بی بومشاهده اوزرینه بنا ایتمینلر، حکمت و فلسفه دن حصه دار دکلردر. یوبی چاره لرله شکوک و شبهات دائماً آلا ی ایدر .

سهروردی نظرنده بو کیلرک مرتبه فی آکلامق اچون اونک فیلسوفلر حقنده یابدیغی تصد فی کورمک لازمدر . سهروردی به کوره فیلسوفلر اون طبقه در بونلر :
تأله ایله متوغل اولوب بحث و نظری مقفود اولانلر . پیغمبرلر ، بایزید بسطامی ، سهیل بن عبدالله ، حسین بن منصور کبی

بحث و نظر صاحبی اولوب تأله ایله مشغول اولمایانلر «ارسطو و مشائیه فیلسوفلری کبی» هم بحث و نظر هم ده ذوق و تأله ایله مشغول اولانلر [۱] ، تأله ایله متوغل و بحثده متوسط اولانلر، تأله ده قوی و بحثده ضعیف ، بحث ایله متوغل تأله ده متوسط ، بحثده قوی و تأله ده ضعیف. نهایت هرایکی جهتی طالب ، یاخود یالکز تأله طریقنی طالب ، ویا یالکز بحث و نظر طریقنی طالب اولانلردر .

[۱] مؤلف، کندیبی بو طبقه دندر. افلاطون ، فیثاغورس ، هرمس ، زردشت بونلردندر. علامه شیرازی حکمة الاشراقی شرح ایدرکن مؤلفک بو طبقه ده منفرد اولدیغنی سویلر. زیرا دیور نظر طریق ارسطو ایله تمرکز ایتدی . ارسطودن صکره کلنلر هب نظر طریقنی تعقیب ایتدیلر . یالکز سهروردی درکه هم نظر طریقنی هم ده ارسطودن اولی قدما طریقنی جمع ایتشدر .

سهروردی ، فلسفه‌سند آنجق تاله و بجنی طالب اولانلره خطاب ایتمکده در . یالکر
بجنی او کره نمک ایسته یوبده تالهی طاب ایتمه یئرک اونک فلسفه‌سندن حظی ا لمادقلرینه
قالعدر .

کوردیلیورکه سهروردی فلسفه‌سنه کشف و تاله اساسندن باشلادیغی کبی فلسفه
منتسبلرینه ده عین اصولی توصیه ایتمکده در . لکن بواصولک بر طاقم ارکان و شرائطی
واردر . مکاشفاته نائل اولمق ، عالم افلاکده منقش اولان بوتون اسراری مطالعه ایتک ، افلاکک
نعمات و ترنماتی ایشیتیمک ایچون نفسی تجرید و ریاضیات ایله تربیه ایتک لازمدر .

عالم کثیف و ظالمانیدن ، عالم لطیف و نورانی یه یوکسه لهرک اوراده لایزال بر عشق
و محبت ، سرمدی بر دوق و سعادت یاشامق ایچون طریق فکر و نظرایله روحزری تربیه
ایتملی صوکر مجاهده ، تزکیه نفس ایله عالم نوره و صلیاب اولمغه ، سرشیئه متصرف اولمغه
پالیشمالی ز حیاندن مقصد و غایه جوهر عقلینک کمالی ادراک ایتمکدر . بوده شواغل بدبدن
تجرد ایله اولور . زیرا نفس یعنی روح دائم اولدیغی ایچون اولدکن صوکره مرتبه‌سنه کوره
یاظلمتمده و یاخود نور ایچنده قلاجقدر . نورک مراتبی واردر . انوار و عقول مجرد نمک
درجاتندن اک آشایسی ظلمتدر و نهایت بر طاقم برزخلر واردر ، بو برزخلر ظلمت ایله نور
آراسنده در . تحصیل ادواری بومراتبه تطابق ایدر . اساس اولاراق اوچ دور تحصیل
قیدایدیله بیلیر . نظر طریق بر مقدمه در . تفکراته دالنجه بارق الهی سروح ایدر و بو برنجی
دوره در . حکمت اشراقیه اطلاعده بودوره دن باشلار . بونلر عالم نوره یوکسه للردر .

بومرتبه نمک ایلریسی اخوان تجریدک مقام مخصوصی در . اخوان تجرید ، عالم شهودک
فوقنده بولونان مثاللری بوعالمده تجلی ایتدیرمه مقتدر اولورلر . ایشه « مقام کن » تسمیه
ایدیلن مقام بودر . بومقامی کورنلر برازحدن باشقه دیکر بر طامک وجودینه کسب یقین
ایدرلر . بو عالم ملائکه مدبره ایله مثل معلقه نمک بولوندیغی عالمدر . ملائکه نمک بو عالمده
برطاقم طلسملری و بو طلسملرک منطبق اولدیغی مثل قائمه واردر . مثل ، بو طلسمات ایله
ظهوره کلیر و بو طلسماتدن سرت ، قاهر ، شدیدالبطش و خیالک محاکمه یه قادر اولامایه جفی
اصوات عجیبه ظهور ایدر .

اصل شایان حیرت اولان جهت شوراسیدرکه انسان مظهر تجرد اولنجه بونلری
ایشیدر و دیکلر . صوکر خیانلکده بونلری ایشیتمش اولدیغی فرق ایدر .

بونلر مثال معلقك صوتیدر . استغراق الیه‌بندہ تمرین و قدرت صاحبی اولانلر عالم مثاله صعود ایتدیکی زمان ملیح صورتلردن بر طبقه‌یه واوندن دیگر بر طبقه‌یه صعود ایدرلر و صعود تمام اولمایجه رجوع ایتزلر . [۱] یوکسلدکجه‌ده داها لذیذ و داها مصفی صورتلری مشاهده ایدر و نهایت عالم نوره چیقار و صوکرانورالانواره صعود ایدرلر . [۲] سهروردی‌یه کوره مثل معلقه ، مثل افلاطون دکلدر . زیرا مثل افلاطون نوری‌در . مثل معلقه ایسه عالم اشباح مجردده ثابت اولان مثاللردر . بونلرک اشقیایی تعذیب ایدن ظامانیلری و سعادی تلذیب ایدن نورانیلری واردر .

بونلر عوالم معنویه‌دندر . بوعوالم دورتدر : برنجیسی انوار قاهره‌در ، ایکنجیسی انوار مدبره و اسفهبذیه ، اوچنجیسی ایکی برزح که ری برزح افلاک‌ری برزح عناصر ، دردنجیسی صور معلقه ظلمانیه و مستیره‌در و بونفوس و مثل معلقه‌دن در که جن و شیطانلر حاصل اولور .

عالم مثال هر نوعك ربی، مثالی بولونان عالمدر که یوقاریکی تصنیفك ایکنجی قسمندکی

[۱۶] بوسطرلر اسکندریه‌لی (بلوته‌ن) ك صدور و رجوع داما دوغریسی سیرفی‌الله نظریه‌سنی خاطر لاتمقده‌در . مولف حکمت الاشرافده [دارالفنون کتبخانه‌سی نومرو ۲۷۴۶ صحیفه ۳۱۱] افلاطون ، فیثاغورث ، انیه‌دوقلس ، هرمس و سائر مشاهده صاحبلی بوبابده‌کی دلیللرینی اقناعیات اوزرینه تأسیس ایتمش دکلدر . اونلرک استناد ایتدیکی نقطه‌لر باشقه بر امره ، کشفه مستنددر . تشکیم افلاطون « بن تجرد حالنده افلاک نوریه عینه‌بی کورددم » دیدیکی زمان بونکله بعض انسانلرک مشاهده ایتدکلی سموات‌علی‌بی ، افلاک نوریه‌هینه‌بی افاده ایتشدی دیور . کذا مؤلف مطارحاتده (راغب پاشا کتبخانه‌سی نومرو ۱۴۸۰ صحیفه نومروسی یوقدر) فیثاغورثک عالم علوی‌یه چیقارلدیغنی (چیقدیغنی دکل چیقارلدیغنی) وجوهر نفسنک صفاسی و قلبنک ذکاسی ایله افلاکک نفعاتی و حرکات کواکبک اصواتی و حرکات افلاک ایله برابر ملکرک صدالرینی ایشیتدیکنی و صوکرانیه بذه رجوع ایده‌رک الحانی تربیه و علم موسیقی‌بی مکملشدیرمش اولدیغنی قید ایدر .

کذا مؤلف تلویحاتک صوکلرنده بن ریاضت زمانلرنده کندی نفسمله خالی قالدیغرم و ماده‌دن مجرد موجوداتک احوالی تأمل ایتدیکم زمانلرده بوقایعه مطلع اولدم . دیدیکی کبی حکمة‌الاشراقده « نبوات بمحتک باش طرفنده دارالفنون ص ۴۰۹ » شروان طرفلرنده دربند امالیسندن صایسز آداملر و آذربایجان شهرلرندن یاغ مدینه‌سنده چوق کیسه‌لر بوصول مثالیه‌بی کورمشلردر . اودرجه‌که خلقک چوغی بر مجمع عظیمده هپسی بردن کوردیلر و اونلری بوندن منع ایتک قابل‌اولمادی و بن‌بونی بالذات چوق دفعه‌لر تجربه ایتدم ، دیور .

[۲] نور الانواره صعود فنا فی‌الله مرتبه‌سنی اشعار ایدرسده بونی اصلا وحدت وجود تلقی‌سنه

کوره آکلامامیلدر .

انوار مدبره واسفهبندی [۱] تمثیل ایدر . فقط بوراده مثلاً انسان مثالی دیدیکمز زمان ایکی آیاقلی اولق اتچون بر مثال ، لوازم وعوارض ایچون بر مثال دکل و مثلاً بر مسکک مثالی ایله دیگر بر مسکک مثالی صورتندده دکل در . بو بر نور قاهر در که نور محض عالمندن شعله زن اولنجه کن دیسندن دیگر بر هیئت نوریه حصوله کلیر . مثلاً محبت ؛ لذت وقهر دن عبارت بر هیئت وارد در که ظلی بو عالمه دوشونجه اونک صنم رایحه سی ایله برابر مسکک ، طعمی ایله برابر شکر ، اختلاف اعضاسی ایله برابر بر صورت انسانیه حاصل اولور . [۲]

شیخ دیور که مثل افلاطونی ابطال ایتک خصوصنده مشاییه بر چوق غیرت لر صرف ایتشلردر ، اونلر بر شیئک مثالی اوشیئک یرینه آلمق له خطا ایدیور لر . دیور لر که : صور انسانیه ، فرسیه ، مائییه ناریه و الخ بذاتها قائم اولسه لر ایدی بر شیئک حقیقتده مشارک لریه . محله حلولی تصور اولونا مازدی و افرادندن هیچ بری محله محتاج اولمایا جقدی ، جزئیاندن بری محله محتاج اولونجه نفس حقیقتک ده محل ایسته یه جکی آشکاردر . شو حالده مثل افلاطونییه محلدن مستغنی اولاماز . طالبو که مشاییه صور ملی ، نچون جوهرک صورتی ذهنده حصوله کلیور ، بو عرض دکلیدر ؟ سزه کوره بر شیئک اعیانده کی وجودی ذهنده کی وجودندن آیری در . حقیقت جوهریه نک ذهنده - عرض اولدینی حاده - حصولی تجویز ایدیو .

[۱] «اسفهبند» روح ویا جوهر مجرد انسانی در . شیخک عبارده لرنده بوکله بعضاً آدم علیه السلامک صورت الهی ده خلقتی وخلیفه الله اولماسی تمثیل ایدر بعضاده بسبتون عمومی بر معناده افلاکده کی نفس مجرد معناسنده قوللانیلمقده در . بوراده ایلک و صوک معنارده آکلایا بیلیرز بوکله نک دها بر چوق امثالی واردر . «کیان خرم» «هورخش» کی که بو تعبیرلر زردشتدن آتمشدر .

[۲] شیخک بو سوزندن بو عالمک موجودیتی ظلال شکننده قبول ایتدینی ظن ایدله ملیدر . زیرا بو عالمندن شیخک فیضان ایتدیردیی شی نوردر . انسانده کی نفس ناطقه میوه ده کی حیات کی . اساساً مؤلفه کوره بر شی وار اولق ایچون بر حیات مالک اولماسی لازمدر یعنی هرشیده حیات واردر و هر شیئه عالم مثالدن نور فیضان ایتشدر . شیخ بونلره صنم و مثاله رب النوع نامنی ویرر بناء علیه بو نقطه ده افلاطون ایله برلشمش اولماز اساساً بو عبارده مؤلفک یالکز حکمة الاشراقنده انوار بختنده بریرده واردر . برده مشاییه فیلسوفلرینک مثل افلاطونییه یی ابطال ایچون آشاغیده نقل ایتدیکم اعتراضلرینه کارشی کوزل بر معارضه سی واردر اوننده ده عالم مثالک بذاتها قائم و بو عالمک لغیرها کامل اولدینی سویلر که بوا یکی نقطه دیگر یرلرده کی صراحتته و اصرارینه منافی کی کورونیور بونلردن ما عدا بر چوق بختلرده حقایق اشیایی بو عالمده اولق اوزره قبول ایتدیکنی دفعات ایله تصریح ایتشدر آنجق بوا یکی نوع وجود آراسنده درجه فرقی قبول ایتشدر که هیا کل النور ترجمه سی مطالعه ایدلینی زمان بوفکرده مؤلفک اصرار ایتدیک کورولور .

سکزده عالم عقیده بذاتها قائم ماهیاتک بولونماسنی وبونلرک بذاتها قائم اولمایان بوعالمده صنم لری بولونماسنی نیچون جائز کورمیورسکز ؟ بوعالمده کی اصنام « لغیرها » کال عرض ایدرلر، فقط بونلر ماهیات عقلیه‌نک (مثالرک) کالی کی دکالردر. ناصل که ذهندن خارج اولان ماهیاتک جواهرینک مثالی، ذهنده حاصل اولور وبذاتها قائم اولماز زیرا او کالدر وذهنک بروصفیدر. ماهیات خارجیه‌ده اولان استقلال اونلرده یوقدر که بذاتها قائم اولسون. آکلاشیلیور که ماهیت خارجیه‌نک احکام واحوالی ماهیت ذهنیه‌ده جریان ایتیور بناء علیه برشینک حکمنک مثالنده‌ده مطرد اولماسنی لازم گلر .

شیخک اوچنجی عالم معنی بی تصویر ایچون برزح افلاک، برزح عناصر تعیرلری برینه مثال افلاک طالی، مثال عناصر عالمی تعیرلری قوللاندیغنی ده کورییورز. مثال عناصر عالمنده جابلقا وجابرصا مدینه‌لری واردراقوام مختلفه‌نک سالکری افلاکده اصوات اولدیغنی قبول ایدرلر (هاتفدن سسلرکبی) فقط بو، مثال عناصر مقاماننده دکل عجایبانی چوق اولان عالم افلاکک هورقلیا مقامنده‌در که سالکین بومقامده نغماتی ایشتمکده‌درلر [*] بورایه واصل اولانلر افلاکک روحایانی اولان صور ملیحه واصوات لطیفه ظاهر اولمقده‌در. شیخ مثل معاقه ایله ملائکه مدبره‌بی برعالمدن عدا یتمکده‌در. ملائکه برزحک فوقنده « مقام کن » دن کورولن عالمنده‌در. ملائکه‌نک بوعالمده برطاقم طلسملری واردر که مثل بو طلسمات ایله ظهوره کلیر. شیخ آثارینک بعض یرلرنده افلاطونک مثالی « رب النوعی »

[*] بومسئله ده شیخک سوزلری برطرزده دکلدر حکمة الاشراقک باش طرفنده « هورقلیا » مقامنی سکزنجی اقلیم عد ایدر بوقطة نظره کوره ثوابت سبعة‌نک مافوقنده دیمک اولور. عین اثرک باش طرفنده جابرصا، جابلقا وهورقیا مدینه‌لری عینی عالمن عد ایدر وبو، عالم عناصر مقابلی اولقی اوزره قوللاندیغنی کوستردر. حکمة الاشراقک انوار بختنده ایسه هورقلیایی عالم افلاکده دیکرلری عالم عناصرده کوسترمکده بعضاده هورقلیایی اوچنجی برعالم عد ایتمکده‌در. شیخک آتشین معقی شهرزوری شجرة الهیه سمنده بوکا اقلیم ثامن نظریه‌سی نامنی ویره‌رک شو ایضاحاتی ویرمکده‌در : « بزم عالمزدن، نفسمز، وهقلمزدن ماعدا برچوق عالمر واردر که اونلرده برچوق عجائب وغرائب واردر. اوراده‌ده قصبلر، کوله‌لر، اغاچلر، درملر، دکزلر، آبی ویا کوتو صورتلر نهایتسزدر بوعالمر سکزنجی اقلیمده‌در جابلقا، هورقلیا اوراده‌در الخ » حالبوکه شهروردی اوراده کوتولر اولمادیغنه، بالعکس مدینتک درجه کانه واصل اولمش مسعود، ابدی، ازلی، احتیاجلردن یوکسلمش موجودلر بولندیغنه قانعدر. شهروردی جابلقا وهورقلیا کله‌لرینک نره‌دن آلدیغنی بزه بیلدیرمدیکی کی بوتلانی‌کندینی سوق ایدن افکار وحسیاتی‌ده سویله‌میور برچوق جهتلرده اولدیغنی کی بونلری‌ده مکاشفه ایله بولونمش اولقی اوزره قبوله مجبورز .

ایضاح ایچون بوکا لسان شریعتده ملک جبال ملک البحار ، ملک الامطار و الخ دنیله یکنی قید ایدرکه بونکله فلاطونک نظریه‌سی کندی فکرینه و الامیته اویدورمش اولیور آنجق ملائکه‌نک تمثیل ایتمه‌سی و واسطه اولماسی مسئله‌سنده در حال ایضاحه کچر ، دییورکه شبح حالده کورونن شیلرک صعود و نزول کی ، اجسامک شالیدن اولان حال و حرکاتی محاکه یعنی مشاکله و تمثیلدن عبارتدر ، امور مغویه‌ن اولانلرک بوکی حرکات ایله علاقه‌سی یوقدر .

نفس ، عالم ملکوتدن بر طاقم امور عقلیه مشاهده ویا عالم افلاکدن اصوات استماع ایتدیکی زمان متخیله او امر عقلی به بر شکل ویرر . نتکیم حضرت موسی به آتش ویا الواح ، حضرت یسعه بره چان سسی و انسان صورتلرینک کورونمه‌سی تمثیل ایله قابل ایضاحدر .

اساساً نفس ، عالم ملکوتیه عائد بر جوهر اولدیغندن اوندن معلومات و مغیباتی آلماسنه مانع یوقدر . عین عالمدن اولان شیلر یکدیگرینه یابانجی قالماز . شوقدرکه بدن بعضاً نفس ناطقه به آنکل اولیورسده اوده کسب ضعف ایدنجه بورولی ایفا ایده من و نفسی اوکا غلبه ایدر . نفسک غلبه و بدنک ضعفی تأمین ایچونده بعض اصوللر وارددر : کیجه لری اویقوسزلق ، و آزییمک .

بو صورتله یالکز پیغمبرلردکل الهی بر قوت اکتساب ایدن هر روح ، صدالر ایشیدیر و حقایقی مشاهده ایدر . بعضاً مثاله اولان انسانلر بر جذبیه عالیله نتیجه‌سنده نائل اشرق اولورلر . بو اشرافی جناب حقک نوری ایله حصول بولور . بر تونامه‌سنده مؤلف بونورک علم ویا صور عقلیه قیلندن برشی اولدیغنی تصریح ایتکدهدر : بو بر شعاع قدسی درکه دییور بونکله مثلاً کوز ، علی العاده حالندن داها کامل و نافذ بر صورتده کورور . بونور ایله عالم حاصل اولدیغنی زمان او علم عبارده و کلمات ایله قابل افاده اولماز ، قدرت حاصل اولدیغنی زمان بنی بشرک فوقنده بر قدرت حاصل اولور . و بو حالده صاحب اشراقک امری عناصره نافذ اولور ، معجزه و کرامت بو صورتله حصوله کلیر .

دمیر کندی حالده یاقماز فقط آتشه قربیت ایله اوکا آتشدن اوبله بر قوت سرایت ایدرکه نهایت یاقمغه باشلار . ایشته کامل انسانلر جناب الله ، قربیت واونکله هم بزم اولنجه اونک یابدیغنی ایشلری بو صورتله یایمغه قادر اولور . بوندن متعجب اولمایکیز ! .

شیخک معجزه ، کرامت ، رؤیا صادق ، نبوت ، کهنات حقنده کی فکرلری بربرینه مربوطدر و بر سلسله تشکیل ایدر .

حکمة الاشراقده انذاراتک ومغیباته اطلاع سبیلرینی بیان ایدر کن شو مطالعه‌ی
ایزاد ایتمکده در :

انسان ، حیوانیت ظاهره سنک مشغولیتلرندن آزالدینی زمان تخیل مشغولیتلرنندن ده
تخلص ایدر وامور غیبیه مطلع اولمغه ومنامات صادق مشاهد سینه باشلار ، نور مجردک
ستزه‌سی ا کر جرم قیلندن برشی اولماز سینه اونکله انوار مدبره فلکیه آراسنده برزخی
شاغللردن باشقه بر حجاب بولونماسی تصور اولونماز . چوتکه نورالاسفهبذک حجابی حواس
ظاهره وباطنه در . بونور ، حواس ظاهره دن تخلص ایدر و بناء علیه حسن باطن کسب ضعف
ایدرسه ، نفس انسانی برازح علویه نك انوار اسفهبذیه سینه [*] چیقار و او ، برازح علویه ده کی
نقوش کائناته مطلع اولور . زیرا اوراده کی انوار مدبره کائناتک جزئیاتی ولوازم حرکاتی
مدر کدرلر . بومشاهده نك اثری لوح خاطرده ، الواح علمیه یی کوردیکی کبی صریح بر
صورته قایر سینه بو حالد مشاهده اولونان معانی تأویله محتاج اولماز ا کر خاطرده صریح
بر صورته قالمازده . متخیلیه یه انتقالده مشابه و یا مضاد و یا مناسب دیگر شیلره باشقه بر صورته
یکزده مش ایسه بوزمان بر نوع تفسیره وتعبیره ومتخیله نك نه دن دولایی اومشابه و یا ضده
انتقال ایتدیکنی استنباطه احتیاج واردر .

نقوش کائنات آزلا و ابدأ برازح علویه ده محفوظ ومصور در . بونقوشک تکرار ایتمه‌سی
ده و جید در .

زیرا ا کر برازح علویه ده ، بوندن صوکر دیگرنی حصوله کتیرمک صورته حوادث
مترتبه ایچون غیر متاهی نقوش اولسه ایدی اونقوشک سلاسل مجتمعه مترتبه اولماسی
لازم کلیدی . حالبوکه سلاسل مترتبه نك مجتمع بر حالد اولماسی قابل تصور دکدر .
بو اعتبار ایله ممکنات ماضیه ومستقبله دن برنی مدبرات فلکیه نك بیلمه دیکنی ظن ایتمک
خوغری دکدر .

منامات و کهاستلرک ، قوعی ونبواتک اولمش واولا جق شیلر حقنده اختیارانده بولونمه‌سی
یوظنی تکذیب ایتمک ایچون کافیدر . باخصوص پیغمبرلر ، احوال ماضیه یی - زمان کچمش
تولدینی حالد - ذکر ایتشلردر . ذکر ، برازح علویه واولری تدویر ایدن انوار دندر .
نبوت ، کهانت ، ومنام صادق ایله انذار ایدن کیمسه اشیایی واقعه مطابق بر صورته

[۹] بوردده اسفهبذ افلاکده کی نفس مجرد معناسینه قولالاشدر ایکی سطر یوقاریده عین کله
روح مجرد انسانی معناسنده قولالاشدر .

کندنده (بذاته) بیلیمه‌سی ممکن دکلدر . زیرا عجزی ونوعنک عجزی معلومدر . اویویان برآدمک کندی قواسنده وبالذات نفسند . بوکا قدرتی یوقدر . ا کر اولسه‌ایدی ، یقظه حالنده ابداعه داها قادر اولماسی لازم کلزمی‌ایدی . همده ا کر واقعه تطابق ایدن علمی کندندن اولسه‌ایدی بونی بیلمزدن اول بیلیمه‌سی لازم کلزمی‌ایدی .

ایشته بونقاط نظردن انسان ضروری اولارق علملرک - تفصیلاً اولماسه‌بیله - باشقه برشیدن حصوله کلدکلرینی بیلیر؛ واقعی، ماضینی و مستقبلی احاطه ایدن برازح ومدبراتک موجود اولدیغنی آ کلار .

برازح علویه‌نک علومنی متناهی وبونلرک ، علمی مافوقنده‌کی برشیدن استفاده واستمداد ایتدکلرینی فرض ایده‌جک اولورسه‌ق اوحالده سوز استمداده واستفاده ایدیلن شیئه توجه ایدر . وبومطالعه مسلسلاً جریان ایدر . بناء علیه علومک نه‌باشقه‌شیدن استمداد ، نه‌ده متناهی اولمادیغنی تحقق ایتمش اولیور وبو برازح علویه‌ده‌کی ضابطه‌لرک تکرار ایتمه‌سی واجب اولدیغنی ده اثبات ایدر .

نیلر، ولیلر وکاهنلرک بونلری بعضاً یازلمش سطرشکلنده بعضاً آجی ویاطاتلی برصدا حالنده تلقی ایتک صورتیه مغیایه مطامع اولدقلری واقعدر . وبعضاً صورکاشاتی کندیسیله مطالعه ایدیور کیی مشاهده ایدرلر . بعضاًده کندیلرینه برجذبه کلیر . ومثل معلقه‌یی کورورلر . رؤیاده کورولن طاغیر ، دکزلر ، قطعه‌لر اشخاص واصوات وروایح هپ برنومدن مثالدر . بر انسان رؤیاده طاغیر ، دکز وایح کوردکن صوکر قالقنجه بونلرک مثال اولدیغنی ناصل فرق ایدرسه اونک کی بوعالمدن اولنلر [۱] . هیچ حرکتسز عالم نوری مشاهده ایدرلر .

مکاشفلرک ایشتمش اولدیغنی سسلر ، دماغده هوانک تموجی ایله حصوله کلش دکلدر . او ، صوتک مثالدر . افلا کده‌ده اصوات ونغمات وارددر . فقط بونلر هوا واهتزازات ایله مشروط دکلدر و اونلرک نغمه‌لری دیگر نغمه‌لردن لذیذ دکلدر [۲] . سلام اولسون

[۱] اصلنه صادق قالمق ایچون اولوم کله‌سنی ابقا ایتدم بوعالمدن یوزجویرنلر یاخود حواس ظاهره وباطنه‌سنی اولدوروب یالکز حدس ایله وجد حیاتی یاشایانلر خلاصه‌بدندن مجرد ایدنلر دیمک اولاجقی .

[۲] داها لذیذدر اولاجقی ، ترجمه‌ایتدیکم نسخه‌نک خطالی اولق احتمالی وارددر . یوقاریده‌ده برزحی شاغلردن باشقه برحجاب بولونماسی تصور اولوناماز جمله‌سنده‌ده برمتن خطاسی اولق ملحوظدر اکر برزح کله‌سنی برازح سفلیه معناسنه آلیرسه بومعنا دوغورولور . بونکله برابر برزح کجید واستحاله

او قومه که عالم نورک شوقیه و نورالانوارک عشقیله سکران و متحیردرلر ! بونلر وجدلرند
افلاک سبعیه [۳] بکزه دیلر و بونلرده اولوالالبابه عبرتلر وارد.
یوسف ضیاء
— مابعدی وار —

— سجیه و ذکا —

ملاحظات آتیله موضوع اتخاذ ایتدیکم سجیه و ذکا کله لرینک لغوی و فلسفی معنایینی
ایضاح ایده جک دکلم . بلکه بویکی مولوک افعالمزه اولان درجه تأثیریه تأسیس مدنیتده
ایضا ایده جکی روللری تثبیت و بوکونکی وضعیت اجتماعیله مزه تطبیق ایده جکم . بسیطدن
مرکبه دوضری معادلات علمیه بی حل اتمک عقلک سیر طبعیه سنه دها فضله توافق ایلده جکی
جهتله اول امرده انظار قارئنه شوایکی معادله بی وضع ایده جکم .

برنجی معادله : حقیقی مدنیق انسانلر سجیه لر یله می یوقسه ذکالریله می وجوده کتیررلر ؟
بوکونکی تجربی علم ، معادله معروضیه اوت ، سجیه لر یله دییور . مدنیت فاضله ،
محصول ذکا اولیوب مولود سجیه در . انسانده کی اراده قدرتی تحلی ایتدیرن ، معظلمات

دوره بی اولدینی ایچون مطلق اولارق قولاندینی زمان بومعنایه آلامزه مانع یوقدر . لغتده برزح
ایکی شی آراسنده یی حائلدر : دنیا ایله آخرت آراسی ، اولوم ایله حشر آراسی ، جنت ایله جهنم آراسی
کی . تصوف لسانده برزح اجسام کشفه ایله ارواح مجرد آراسنده کی عالم مثالدر . اشراق الحکمة
شارحی انوار الهیه بمحشده برزحی ، جسمدر . چونکه جسم ایکی شیئی آراسنده حائلدر دییور
بوایکی شیئی بری انسانده یی جوهر روحی دیگرکی فلکده کی روح مجرد اولاجق . سهروردی
بوکله بی یرینه کوره مختلف معنارده قولانمشدر .

[۳] شیخ سهروردی هر اثرنده آراصیرا بویله ادبی خطابه لده بونلور بونلر شیخک روخندن
قویان رد شراره در . بونلرده الهامدن بررشمه و بشری کلام ماهیتندن باشقه برجاذبه حس ایدیورم .
بللی کی جذبه حالده سویلنمشدر . صوکره بعض سوزلری شعر و نثردن باشقه برطرزده ورموزقیلندن در
سانکه شیخک لسانه کندینک مداخله سی اولما یارق عالم نوردن کله لر قونمش و شیخ طیف شعورینه
توجه ایتکسزین اوللری صرف ایدیور . ظن ایدرم که سهروردی آراصیرا اشراق ایدن وارداتنک
بوصورتله تلقی ایدله سی ایستر فقط صمیمی اولدیفنده شجهیه حقمن یوقدر . بونلردن بر ایکی مثال
هیا کل النورک صوک صحیفه لرنده وارد که یوقاری ده صورت مخصوصه ده عربجه لرینی یازدم . بوراده دم
چوق قیستلی پارچهلر واردی هپسنی کچدم چونکه قیمتی ایضاح نقطه نظرندن دکل اشراق نقطه نظرندن درم